

12 vragen aan duurzaamheidscoördinator (Koning Willem I College, 's-Hertogenbosch), en initiatiefnemer van het netwerk Duurzaam MBO, **Rob de Vrind**.

‘Duurzaam ondernemen is niet saai!’

Duurzaamheid is ‘Alles zo inrichten dat je in de toekomst nog verder kunt, door te proberen om te voorzien in de behoefte van de huidige generaties zonder het voor de toekomstige generaties onmogelijk te maken om zichzelf in die behoeftes te blijven voorzien. Zo simpel is het.’

Geïnspireerd door ‘In 1978 ben ik geraakt door de Club van Rome, een groep Europese wetenschappers, die toen al voorspelde dat er schaarste zou gaan ontstaan. Zij lieten mij inzien dat als we op aarde zo doorgaan als we nu doen alles op een gegeven moment spaak zal lopen.’

Duurzaamheidscoördinator ‘Ik probeer voor alle vakgebieden uit te zoeken welke relatie er ligt met duurzaamheid en bij te blijven met de nieuwe trends. Ook ga ik met leerlingen en collega’s op excursie naar duurzame bedrijven en geef ik gastlessen op verschillende ROC’s.’

Studenten enthousiasmeren is ‘Helemaal niet moeilijk. Het is maar hoe je de jongeren benadert. Ik zeg tegen de studenten dat er niks mis mee is om rijk te worden, zolang ze het maar op een duurzame manier doen. Ik vertel ze dus niet wat ze ‘niet’ mogen doen, maar dat ze het op de goede manier moeten doen.’

Sustainable society 3.0 ‘Ik zeg tegen mijn leerlingen: Als je weet hoe je netwerken op kunt zetten, dan kun je samen creatief zijn en samen dingen gaan produceren.’

Zo kun je dingen ‘verbeteren, verbreden en vermarkten’ en dan gaan we versneld naar een duurzamere wereld.’

Saai imago ‘Dat zit zeker aan duurzaamheid vast. Je mag niet meer vliegen, je mag niet meer autorijden en ga zo maar door. Maar duurzaamheid is helemaal niet saai. Het zorgt er voor dat je creatief moet gaan denken om met nieuwe ideeën te komen. Duurzaam ondernemen heeft ongekende mogelijkheden en jongeren vinden dat fantastisch.’

Alle opleidingen duurzamer ‘Bij veel docenten merk ik dat duurzaamheid een ondergeschoven kindje is. In de techniek wordt er steeds meer met duurzaamheid gedaan, maar er is nog veel te weinig bekend over de mogelijkheden van duurzaam ondernemen. Ik hoorde laatst dat een kinderdagverblijf een *groene muur* had gemaakt waarin allemaal bloemetjes en plantjes groeiden. De kinderen en de ouders vonden dit fantastisch.’

Het is als een schommel ‘Duurzaam ondernemen werkt alleen als je op het juiste moment duwt. Je moet niet van tevoren je targets gaan bepalen, maar ermee bezig gaan wanneer het een logisch moment is. Als er bijvoorbeeld net iets in het nieuws over is geweest over duurzaamheid in jouw sector.’

Vaardigheden ‘Duurzaam kunnen handelen, dat betekent: Kennis

hebben van duurzaamheid en dat vervolgens in praktijk kunnen brengen.’

Delen ‘Exposure is heel belangrijk: Het delen en vieren van successen met anderen, door bijvoorbeeld het gebruik van de sociale media. Hierdoor zien anderen ook het belang en de waarde van duurzaam ondernemen.’

Project is geslaagd ‘Als het geen project meer is, maar het systematisch is ingebed. Op het HBO is dit al gelukt, hier geven al meer dan 100 lectoren duurzaamheidslessen. Het is belangrijk dat we de MBO-ers voorbereiden om ook met innovaties bezig te gaan, omdat ze op het HBO hier te maken mee krijgen.’

Toekomstvisie ‘In 2020 zijn heel veel docenten geschoold in duurzaam ondernemen en zijn ook de scholingstrajecten ingesteld op creatief denken. Duurzaamheid is dan een integraal onderdeel van alle lessen en van de examinering.’

Meer weten over duurzaam ondernemen in uw sector?
www.duurzaammbonl

Een vraag aan Rob?
r.devriend@kw1c.nl

10 tips voor docenten

1. Zoek de relatie met het vakgebied waarin je les geeft.
2. Onderzoek de drijfveren van het bedrijfsleven om duurzaam te ondernemen.
3. Laat leerlingen eigen onderwerpen kiezen.
4. Laat leerlingen duurzame producten vergelijken met duurzame producten.
5. Zoek duurzame stagebedrijven.
6. Laat oud leerlingen op school vertellen over hoe zij duurzaam bezig zijn.
7. Volg de trends, nieuwe inzichten en gebruik deze in je lessen.
8. Organiseer een aftrap als een project van start gaat.
9. Vier je successen en deel deze met anderen.
10. Blijf leren en innoveren.